رویداد

معاملات ثانویه تامین مالی جمعی در دستور کار فرابورس

محمدعلی شـیرازی گفت: در ۴ سـال گذشته، بازار نوآفرین با هدف فراهم کردن امکان پذیرش شرکت‌های دانش‌بنیان و استارتاپ‌هایی که شـرایط پذیرش در بازارهای اول و دوم را نداشـتند، به سـاختار بازارهای سهامی فرابورس اضافه شد. همچنین بازار توافقی برای معامله سهام شرکت‌های سهامی عامی که نزد سازمان بورس ثبت شده‌اند، اما امکان پذیرش در بازارهای اصلی را نداشته‌اند، تاسیس شد. مدیرعامل فرابورس ایران با اشاره به توسعه ابزارهای تأمین مالی در این دوره اعلام کرد: امکان معامله اوراق بدهی خصوصی بدون نیاز به بازارگردان و ضامن نیز در تابلو اوراق بدهی بازار توافقی فراهم شد. همچنین اوراق آتی به ابزارهای بازار مشتقه اضافه شـد و تأمین مالی جمعی ارزی نیز در این دوره در دستور کار قرار گرفت. شـیرازی ادامه داد: در حوزه ابزارهای مالی، اوراق قرض‌الحسنه به عنوان ابزاری جدید برای تأمین مالی و سرمایه‌گذاری معرفی شد. همچنین صندوق‌های سـرمایه‌گذاری املاک و مسـتغلات و صندوق‌های سرمایه‌گذاری بخشی به مجموعه ابزارهای موجود اضافه شدند که هر یک ظرفیت جدیدی برای سرمایه‌گذاری و تأمین مالی ایجاد می‌کنند. او با تشریح عملکرد فرابورس در حوزه پذیرش شرکت‌ها گفت: از زمان آغاز فعالیت فرابورس تا سال ۱۴۰۱، در مجموع ۳۷۰ شـرکت در این بازار پذیرش شده بودند؛ اما در ۴ سال گذشته ۱۷۸ شرکت به این تعداد اضافه شده‌اند. به این ترتیب، ۳۲ درصد از شرکت‌های پذیرش‌شده در فرابورس مربوط به این دوره است. مدیرعامل فرابورس ایران افزود: در همین مدت، ۹۰ عرضه اولیه در فرابورس انجام شده و سـهم این شرکت از عرضه‌های اولیه بازار سرمایه نیز قابل توجه بوده است. او با اشاره به سیاست‌های فرابورس برای سامان‌دهی بازار پایه گفت: در ابتدای این دوره، یعنی آبان ۱۴۰۱، تعداد شرکت‌های حاضر در بازار پایه ۱۹۹ نماد بود. بخشی از این شرکت‌ها به بازارهای بالاتر منتقل شدند و در مقابل، به دلیل لغو پذیرش برخی شرکت‌ها، تعداد نمادهای بازار پایه کاهش یافت. در حال حاضر ۱۷۲ نماد در این بازار معامله می‌شوند. شیرازی با بیان اینکه ۵۴ درصد از ناشران بازار سرمایه در فرابورس ایران معامله می‌شوند، درباره بازار توافقی نیز گفت: این بازار در مهر ۱۴۰۲ راه‌اندازی شـد و در حال حاضر ۴۳ نماد در آن درج شده‌اند که ۳۳ نماد از آنها قابلیت معامله دارند. او همچنین درباره تابلو اوراق بدهی بازار توافقی اعلام کرد: با وجود اینکه مدت زیادی از تاسیس این بازار نگذشته، تاکنون ۳۵ عرضه خصوصی در آن انجام شده و حدود ۵ هزار و ۳۵۰ میلیارد تومان تأمین مالی از این طریق صورت گرفته است. مدیرعامل فرابورس ایران به عملکرد این شرکت در حوزه تأمین مالی جمعی اشاره کرد و گفت: در ابتـدای راه‌اندازی این ابزار، در مجموع ۲۰ موافقت اصولی و ۱۳ مجوز فعالیت صادر شده بود؛ اما در ۴ سال گذشته تعداد موافقت‌های اصولی به ۹۴ و تعداد مجوزهای فعالیت به ۷۵ مورد رسیده است. او با اشاره به رشد حجم تأمین مالی در این حوزه افزود: تأمین مالی جمعی در سال‌های اخیر توسعه قابل توجهی داشته و به یکی از ابزارهای مهم تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط تبدیل شده است. شیرازی با اشاره به عملکرد فرابورس در حوزه صندوق‌های سرمایه‌گذاری گفت: از مجموع ۳۰۷ صندوق سرمایه‌گذاری پذیرفته‌شده در بازار سـرمایه، ۱۸۹ صندوق در ۴ سـال گذشته در فرابورس پذیره‌نویسی شـده‌اند که معادل ۶۲ درصد کل صندوق‌های مورد اشـاره است. شیرازی در پاسخ به پرسشـی درباره برنامه فرابورس برای توکن‌سازی دارایی‌ها و استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین در بازار سرمایه گفت: توکن‌سازی دارایی‌ها موضوعی است که در سطح جهانی نیز مورد توجه قرار گرفته، هرچند به دلیل برخی مخاطرات، هنوز در بسـیاری از بازارها به شکل گسترده توسعه نیافته اسـت. او افزود: فرابورس در ۲ حوزه مشـخص در این زمینـه فعالیت می‌کند. نخست، توکن‌سـازی گواهی‌های مشـارکت تأمین مالی جمعی اسـت که سـازوکارها و الزامات مقرراتی آن تدوین و در هیات‌مدیره فرابورس تصویب شـده و برای بررسـی و تأیید به سـازمان بورس و اوراق بهادار ارسال شده است. مدیرعامل فرابورس ایران ادامه داد: موضوع دوم، اوراق بهادارسـازی دارایی‌های مرتبط با رمزارزهاست که در این زمینه نیز پیشنهادهایی تهیه و ارایه شده و ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مرتبط با این حوزه در انتظار دریافت مجوز اسـت. او با اشـاره به صندوق‌های سـرمایه‌گذاری املاک و مسـتغلات گفت: این صندوق‌ها ابزار جدیدی برای بهادارسـازی دارایی‌های ملکی محسوب می‌شوند. تاکنون ۷ صندوق املاک و مسـتغلات در فرابورس پذیرش شـده‌اند و مجموع سـرمایه جذب شـده آنها به حدود ۷ همت رسیده است.

مدیرعامل فرابورس در پاسخ به پرسشی درباره ضرورت توسـعه ابزارهای تأمین مالی برای بنگاه‌های کوچک و متوسـط و برنامه‌های این شـرکت برای حمایت از اسـتارتاپ‌ها گفت: به‌طور سنتی، بازار سرمایه بیشتر محل تأمین مالی شـرکت‌های بزرگ بوده اسـت؛ اما در سـال‌های اخیر ابزارها و بازارهای جدیدی با هدف تسهیل تأمین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط ایجاد شده‌اند. او با اشاره به تأمین مالی جمعی به عنوان یکی از مهم‌ترین این ابزارها اعلام کرد: از ابتدای سـال جاری تاکنون ۲۵ هزار میلیارد تومـان از طریق تأمین مالی جمعی برای بیش از یک هزار و ۲۰۰ بنگاه جدید تأمین مالی شده است. شیرازی افزود: ابزار دیگر، بازار توافقی اوراق بدهی است که با هدف فراهم کردن امکان تأمین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط ایجاد شده و در مدت فعالیت خود ۵ هزار میلیارد تومان تأمین مالی داشته است. او با اشاره به تاسیس بازار نوآفرین گفت: این بازار با ۲ تابلو رشد و دانش‌بنیان، زمینه حضور شرکت‌های نوآور، دانش‌بنیان و استارتاپ‌ها را در بازار سرمایه فراهم کرده اسـت. با وجود مدت کوتاهی که از راه‌اندازی آن می‌گذرد، شرکت‌های مناسبی در این بازار پذیرفته و عرضه شـده‌اند و عرضه اولیه شرکت «مایکت» نیز از نمونه‌های اخیر آن به‌شمار می‌رود. مدیرعامل فرابورس ایران به نقش سرمایه‌گذاری خطرپذیر و سرمایه‌گذاری خصوصی در تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط اشـاره کرد و گفت: ابزارهای سرمایه‌گذاری جسورانه (VC) و سرمایه‌گذاری خصوصی (PE) نیز در این حوزه فعال هستند و ظرفیت مناسبی برای تأمین مالی این شرکت‌ها دارند. شیرازی، درباره انتظارات فرابورس از سامانه تعاملی تأمین مالی و برنامه‌های توسعه تأمین مالی جمعی گفت: سـامانه‌ای که امروز رونمایی شد، سامانه تأمین مالی فرابورس است و صرفاً به تأمین مالی جمعی محدود نمی‌شود؛ بلکه سایر ابزارها و بازارهای مرتبط با تأمین مالی را نیز پوشش می‌دهد. او با اشاره به عملکرد موفق تأمین مالی جمعـی اعلام کرد: این ابزار توانسته است در تأمین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط نقش موثری ایفا کند.

«تعادل» روند معاملات بازار سهام را بررسی می‌کند

مسیر دوگانه بورس

شاخص‌های بازار سرمایه در آخرین هفته آبان‌ماه روندی نوسانی داشت و نتوانست همانند هفته‌های گذشته روندی مثبت را تجربه کند و به‌نوعی نمادهای بازار با ورود نقدینگی همراه باشند. به‌نوعی شرایط بازار سهام دوگانه نبود و تمامی شاخص‌ها مثبت یا منفی نشدند و هر یک مسیر متفاوتی را پیش گرفت، اما مساله اساسی نقدینگی است که در این هفته نقدینگی از بازار خارج شد. در شرایطی که شاخص کل بورس تحت تاثیر فشـار فروش در نمادهای بزرگ و شاخص‌ساز نتوانسـت بازدهی مثبتی را به ثبت برساند، شاخص کل هم‌وزن مسـیر متفاوتی را در پیش گرفت و با رشد بیش از ۳ درصدی، نشان داد که بخش قابل توجهی از سهام کوچک و متوسط همچنان از ظرفیت مناسبی برای رشد برخوردارند. بررسی روند معاملات در پنج‌روز کاری هفته گذشته نشان می‌دهد که اگرچه بازار در برخی روزها با افزایش محسوس تقاضا و ورود نقدینگی حقیقی مواجه شد، اما این روند پایدار نماند و خروج سـرمایه در روزهای پایانی هفته بار دیگر بر معاملات سـایه انداخت. در واقع، بورس تهران هفته‌ای را پشت‌سر گذاشـت که در آن از یک‌سو تقاضا در بسیاری از نمادهای کوچک و متوسط تقویت شد و از سوی دیگر، فشار عرضه در شرکت‌های بزرگ مانع از رشد شاخص کل شد. شـاخص کل بورس در آخرین روز معاملاتی هفته قبل در ارتفاع ۸ میلیون و ۴۲۷ هزار و ۳۱۴ واحد قرار داشت، اما در پایان معاملات آخرین چهارشنبه آبان‌ماه به سطح ۸ میلیون و ۳۹۱ هزار و ۸۶۸ واحد رسید. به این ترتیب، شاخص کل طی هفته گذشته ۳۵ هزار و ۴۴۶ واحد کاهش ارتفاع داشت که معادل افت حدود ۰.۴۲ درصدی است. این در حالی است که شاخص کل هم‌وزن عملکرد متفاوتی را تجربه کرد. این شاخص که در پایان هفته قبل در سطح ۲ میلیون و ۳۵۶ هزار و ۴۳۳ واحد قرار گرفته بود، در پایان معاملات چهارشنبه به ۲ میلیون و ۴۳۵ هزار و ۵۶۵ واحد رسـید. بر این اساس، شـاخص هم‌وزن طی پنج‌روز معاملاتی ۷۹ هـزار و ۱۳۲ واحد افزایش یافت و بازدهی حدود ۳.۳۶ درصدی را تجربه کرد. فاصله قابل توجه میان بازدهی این دو شاخص، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های معاملات هفته گذشته بود. در واقع، عملکرد بازار نشان می‌دهد که رشد قیمت‌ها در همه گروه‌ها و شرکت‌ها یکسان نبوده و سهام کوچک و متوسط در مقایسه با شرکت‌های بزرگ وضعیت بهتری داشته‌اند. این موضوع به‌ویژه در دو روز پایانی هفته نمود بیشتری پیدا کرد؛ جایی که شاخص کل در هر دو روز با افت همراه شد، اما شاخص هم‌وزن همچنان توانست در محدوده مثبت باقی بماند.

یکشنبه طلایی بورس

در میان روزهای معاملاتی هفته گذشته، یکشنبه ۲۴ آبان را می‌توان بهترین روز بازار از منظر قدرت تقاضا، گستردگی نمادهای مثبت و ورود نقدینگی حقیقی دانست. در این روز شـاخص کل بورس ۱۱۱ هزار و ۵۸۴ واحد و شاخص هم‌وزن ۳۴ هزار و ۸۶۷ واحد رشد کردند. همچنین ۸۳۰ نماد در محدوده مثبت معامله شـدند و تنها ۱۳۰ نماد با کاهش قیمت مواجه شدند. افزایش تعداد نمادهای مثبت در کنار رشد شاخص‌ها نشان می‌داد که تقاضا تنها به چند نماد بزرگ محدود نبوده و بخش گسترده‌ای از بازار را در بر گرفته است. در پایان معاملات این روز، تعداد صف‌های خرید به ۴۴۸ مورد رسید، در حالی که تنها ۳۴ نماد در صف فروش قرار داشتند. از سوی دیگر، جریان نقدینگی حقیقی نیز در این روز وضعیت قابل توجهی داشت. خالص ورود پول حقیقی به سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی به ۵ هزار و ۵۰۴ میلیارد تومان رسید که بالاترین میزان ورود روزانه نقدینگی در طول هفته بود. همچنین برآیند سفارش‌های خرید و فروش با اختلاف ۱۳ هـزار و ۶۲۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان به نفع خریداران ثبت شد. این رقم بالاترین تراز مثبت سـفارش‌ها در میان روزهای معاملاتی هفته بود و نشان می‌داد که در آن مقطع، قدرت تقاضا به شکل محسوسی بر عرضه غلبه کرده است.

خروج معنادار نقدینگی از بازار

در نقطه مقابل، شنبه ۲۳ آبان ضعیف‌ترین روز هفته از نظر جریان نقدینگی حقیقی بود. در این روز ۴ هزار و ۵۶۸ میلیارد تومان پول حقیقی از سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی خارج شد؛ رقمی که بیشترین میزان خروج روزانه سرمایه در هفته گذشته محسوب می‌شود. شاخص کل در معاملات شنبه ۷۳ هزار و ۲۶۶ واحد افت کرد و شاخص هم‌وزن نیز کاهش ۳ هزار و ۳۴۱ واحدی را تجربه کرد. اگرچه در نیمه دوم معاملات بخشی از صف‌های فروش جمع‌آوری شد و تعداد نمادهای مثبت به ۴۹۰ مورد رسید، اما فشار عرضه در ابتدای بازار و خروج سنگین نقدینگی اجازه نداد معاملات با شرایطی متعادل به پایان برسد. البته از منظر میزان افت شاخص کل، چهارشنبه ۲۷ آبان بدترین روز هفته بود. در این روز شـاخص کل با کاهش ۱۰۵ هزار و ۶۷۵ واحدی، معادل ۱.۲۴ درصد، مواجه شد. با این حال، شاخص هم‌وزن در همین روز حدود ۰.۴ درصد رشد کرد؛ اتفاقی که بار دیگر تفاوت عملکرد شرکت‌های بزرگ و کوچک بازار را به نمایش گذاشت. بررسی جریان نقدینگی در هفته گذشته نشان می‌دهد که با وجود ورود بیش از ۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان پول حقیقی در روز یکشنبه، تراز هفتگی نقدینگی همچنان منفی باقی ماند. در مجموع پنـج‌روز معاملاتی، ۴ هزار و ۶۶۲ میلیارد تومان سـرمایه حقیقی از سهام، حق تقدم و صندوق‌های سـهامی خارج شد. پس از خروج سنگین نقدینگی در روز شنبه، بازار در یکشنبه شاهد ورود قابل توجه پول حقیقی بود، اما این روند در روزهای بعد ادامه پیدا نکرد. در معاملات دوشنبه ۳۷۰ میلیارد تومان خروج پول حقیقی ثبت شد و این روند در سه‌شنبه و چهارشنبه شدت بیشتری گرفت؛ به‌طوری که به ترتیب یک هزار و ۹۲۱ میلیارد تومان و ۳ هزار و ۳۰۷ میلیارد تومان سرمایه حقیقی از بازار سهام خارج شد. بنابراین، چهارشنبه دومین روز سنگین هفته از نظر خروج پول حقیقـی بود. تداوم خروج نقدینگی در دو روز پایانی هفته، در کنار افت شاخص کل، نشان می‌دهد که بخشی از سرمایه‌گذاران همچنان در برابر فشار عرضه در نمادهای بزرگ محتاط هستند و رشد قیمت‌ها در برخی گروه‌ها هنوز نتوانسته است به بازگشت پایدار نقدینگی به کل بازار منجر شود.

ثبت ارزش معاملات جدید

در بخـش معاملات نیز مجموع ارزش معاملات سـهام، حق تقدم و صندوق‌های سـهامی در پنج‌روز کاری هفته گذشته به ۲۴۶ هزار و ۷۹۵ میلیارد تومان رسید. بیشترین ارزش معاملات روزانه با رقم ۵۴ هزار و ۷۳۰ میلیارد تومان در روز دوشنبه ثبت شد. شنبه نیز با ارزش معاملات ۵۳ هزار و ۹۰۸ میلیارد تومانی در رتبه بعدی قرار گرفت. در مقابل، یکشنبه با وجود رشد قابل توجه شاخص‌ها و ورود بیش از ۵ هزار میلیارد تومان پول حقیقی، کمترین ارزش معاملات هفته را با رقم ۴۲ هزار و ۶۷۹ میلیارد تومان به ثبت رساند. ارزش معاملات سه‌شنبه و چهارشنبه نیز به ترتیب ۴۹ هزار و یک میلیارد تومان و ۴۶ هزار و ۴۷۷ میلیارد تومان بود. نکته قابل توجه دیگر در معاملات هفته گذشته، مثبت بودن تراز سفارش‌ها در تمام روزهای معاملاتی بود. مجموع برتری سفارش‌های خرید نسبت به سفارش‌های فروش در این پنج‌روز بـه حدود ۴۶ هزار و ۴۸۰ میلیارد تومان رسـید. با این حال، مثبت بودن تراز سفارش‌ها نتوانست مانع خروج پول حقیقی و افت شـاخص کل در بخشی از هفته شود. این مساله نشـان می‌دهد که صرف برتری سفارش‌های خرید برای ارزیابی وضعیت بازار کافی نیست و تداوم ورود نقدینگی و تبدیل تقاضای ثبت‌شده به معاملات واقعی نیز اهمیت زیادی دارد.

سهام کوچک و متوسط برندگان هفته

بازار سهام نمایشی دوگانه داشت؛ رشد بیش از ۳ درصدی شاخص هم‌وزن و افزایش تعداد نمادهای مثبت در روزهای ابتدایی هفته نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از سهام بازار از تقاضای مناسبی برخوردار بوده‌اند. در مقابل، افت شاخص کل و خروج بیش از ۴ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان پول حقیقی بیانگر آن است که این تقاضا به شکل یکسان در تمام بازار توزیع نشـده است. به نظر می‌رسد در هفته گذشته، سهام کوچک و متوسط توانستند عملکرد بهتری نسبت به شرکت‌های بزرگ و شاخص‌سازی داشته باشند و همین مساله زمینه رشد شاخص هم‌وزن را فراهم کرد. در مقابل، فشار فروش در نمادهای بزرگ مانع از ثبت بازدهی مثبت شاخص کل شد. به این ترتیب، بورس تهران هفته‌ای را به پایان رساند که در آن رشد قیمت‌ها در بخش بزرگی از نمادها با ضعف شاخص کل همراه بود. البته مساله اصلی بازار سهام ورود نقدینگی است در اصل زمانی که نقدینگی به‌صورت قابل توجه وارد بازار سهام شود و سایه ریسک‌های سیاسی نیز تا حدودی از روی بازار برداشته شود و به‌نوعی سایه ریسـک‌ها برای بازار سرمایه سـبک شود آن زمان می‌توان انتظار صعود یکپارچه این بازار را داشت و به بیان دیگر صعود این بازار حتمی است.

حجت‌الله صیدی، رییس سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد

سهم اقتصاد دیجیتال از بازار سرمایه پایین است

حجت‌الله صیدی، رییس سازمان بورس گفت: امروز اقتصاد دیجیتال به بخش جدایی‌ناپذیر زندگی انسان‌ها تبدیل شده و دیگر به بحث‌های نظری درباره اهمیت آن نیازی نیست. تحولات فناوری و گسترش کاربرد هوش مصنوعی نیز بر اهمیت این حوزه افزوده است. رییس سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به سهم محدود شرکت‌های اقتصاد دیجیتال در بورس گفت: یکی از پرسش‌های اساسی این است که چرا با وجود گسـترش قابل توجه نقش اقتصاد دیجیتال در زندگی و اقتصاد، سهم شرکت‌های فعال در این حوزه از بازار سـرمایه همچنان پایین است. صیدی با تأکید بر ضرورت شناسایی و رفع موانع حضور این شرکت‌ها در بازار سرمایه افزود: بخشی از مسائل مطرح‌شده درباره پذیرش شرکت‌های اقتصاد دیجیتال در بورس، به موضوع حاکمیت شـرکتی و الزامات آن بازمی‌گردد. از این رو، برای توسعه حضور این شرکت‌ها در بازار سرمایه باید به مجموعه‌ای از مسائل مرتبط با گزارشگری، مدیریت ریسک و ساختار اداره شرکت‌ها توجه شود.

اهمیت حاکمیت شرکتی در توسعه اقتصاد دیجیتال

رییس سازمان بورس با اشاره به برخی تحولات شرکت‌های بزرگ بین‌المللی اعلام کرد: تجربه بحران‌های بزرگ در بازارهای مالی نشان داده حتی اتفاقات تلخ نیز می‌توانند زمینه‌ساز اصلاح ساختارها و ارتقای استانداردهای نظارتی شـوند. او با یادآوری سقوط شـرکت‌هایی مانند انرون و ورلدکام در ابتدای قرن بیسـت و یکم گفت: این اتفاقات از مهم‌ترین رویدادهایی بودند که موجب توجه بیشـتر به مفهوم حاکمیت شرکتی شدند. سقوط این شرکت‌ها پیامدهای گسترده‌ای به همراه داشت، به‌طوری که موسسه حسابرسی آرتور اندرسن نیز در جریان این تحولات از بین رفت. صیدی ادامه داد: این رویدادها موجب شد موضوع حاکمیت شرکتی با جدیت بیشتری مورد توجه قرار گیرد و فعالان بازارهای مالی درباره دلایل وقوع چنین بحران‌هایی و راه‌های جلوگیری از تکرار آنها بررسی‌های گسترده‌تری انجام دهند. او با اشـاره به تحولات اخیر پیرامون شرکت انویدیا افزود: مسائل مطرح‌شده درباره شرکت‌های بزرگ فناوری را می‌توان از زوایای مختلف بررسی کرد. از منظر بازار سرمایه، یکی از موضوعاتی که در تحلیل این تحولات باید مورد توجه قرار گیرد، حاکمیت شرکتی است. صیدی با اشـاره به مشـکلات ارزش گذاری شرکت‌های اقتصاد دیجیتال گفت: موضوع ارزش گذاری تنها به شرکت‌های فعال در اقتصاد دیجیتال محدود نیست و حتی در صنایع سنتی مانند فولاد، کاشی و فرش ماشینی نیز با چالش‌هایی در این زمینه روبه‌رو هسـتیم. او توضیح داد: در بسیاری از صنایع سنتی، ظرفیت تولید، خطوط تولید، بازارهای فروش و حتی برخی محدودیت‌های عملیاتی قابل محاسبه است. برای مثال، در صنعت کاشی می‌توان ظرفیت تولید و آثار احتمالی محدودیت گاز بر فعالیت شرکت‌ها را برآورد کرد، با این حال همچنان در ارزش گذاری این شـرکت‌ها اختلاف نظر وجود دارد. در زمینه ارزش گذاری شرکت‌های حوزه دیجیتال این مساله بسیار پیچیده‌تر است. رییس سازمان بورس با اشاره به تفاوت ارزش گذاری کارشناسی و ارزش گذاری بازار افزود: ممکن است ارزش یک شرکت در زمان عرضه ۷ همت برآورد شود، اما بازار ارزش آن را ۱۲ همت تشخیص دهد. عکس این وضعیت نیز امکان‌پذیر است و ممکن است شـرکتی که ارزش گذاری ۷ همتی برای آن انجام شـده، از نگاه سرمایه‌گذاران فقط ۳ همت ارزش داشته باشد. صیدی تأکید کرد: این تفاوت‌ها بخشی از سازوکار طبیعی بازار سرمایه است و از ویژگی‌های مثبت بازار به شمار می‌رود؛ بنابراین، مساله ارزش گذاری را نیز باید در ارتباط با کیفیت گزارشگری شرکت‌ها بررسی کرد، زیرا گزارشگری یکی از اجزای نظام حاکمیت شرکتی است. رییس سازمان بورس با اشاره به تفاوت ماهیت ریسک در شرکت‌های اقتصاد دیجیتال و صنایع سنتی گفت: برخی ریسک‌ها در شرکت‌های اقتصاد دیجیتال پررنگ‌تر و برخی دیگر کم‌اهمیت‌تر هستند. این تفاوت‌ها باید در ساختار مدیریت ریسک و حاکمیت شرکتی مورد توجه قرار گیرند. یکی از ویژگی‌های مهم شـرکت‌های اقتصاد دیجیتال، وابستگی آنها به نوآوری است. این شرکت‌ها می‌توانند با ارایه یک محصول یا خدمت جدید به سرعت توسعه پیدا کنند، اما در مقابل، توقف نوآوری یا بروز اشتباه در طراحی و توسعه محصولات ممکن است موجب از دست رفتن بخش قابل توجهی از بازار آنها شـود. صیدی با اشاره به اهمیت نیروی انسانی متخصص در شـرکت‌های فناوری اعلام کرد: در این شرکت‌ها گاهی از دست دادن یک یا ۲ نیروی کلیدی می‌تواند پیامدهای قابل توجهی برای فعالیت و آینده شرکت داشته باشد. از این رو، برنامه‌ریزی برای جانشینی مدیران و نیروهـای متخصص یکی از موضوعات مهم در مدیریت ریسک این شرکت‌هاست. رییس سازمان بورس تأکید کرد: کمیته ریسک در ساختار حاکمیت شرکتی باید بتواند چنین موضوعاتی را شناسایی و مدیریت کند. بررسی ریسک نوآوری و برنامه جانشین پروری نیروهای کلیدی در شرکت‌های فناوری اهمیت ویژه‌ای دارد. او افزود: برای افزایش حضور شرکت‌های اقتصاد دیجیتال در بازار سرمایه باید به این مسائل توجه بیشتری شود، زیرا بخشی از موانع توسعه این شرکت‌ها با الزامات حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک ارتباط مستقیم دارد. رییس سازمان بورس در بخش دیگری از سـخنان خود به موضوع تأمین مالی جمعی اشاره کرد و گفت: سکوهای تأمین مالی جمعی در سال‌های گذشته فعالیت‌های مناسبی داشته‌اند و با تلاش فعالان این حوزه و همکاری‌های انجام‌شده، هم نرخ نکول کاهش یافته و هم امکان استفاده از این شیوه تأمین مالی افزایش پیدا کرده است. صیدی با اشاره به ۲ مساله مالیات و معاملات ثانویه در تأمین مالی جمعی اعلام کرد: به نظر می‌رسد بتوان با تعریف تأمین مالی جمعی در قالب ابزار مالی و دریافت مصوبه شورای عالی بورس، برای حل این ۲ مساله اقدام کرد. او افزود: براساس مقررات مالیاتی، تعریف ابزار مالی در بازار سرمایه و تصویب آن در شورای عالی بورس می‌تواند در حل مساله مالیاتی این حوزه موثر باشد. از این رو، پیشنهاد می‌شود این موضوع بررسی و برای تصمیم گیری به شورای عالی بورس ارایه شـود. رییس سازمان بورس ادامه داد: با تعریف این ابزار، امکان بررسی و طراحی سازوکار معاملات ثانویه آن نیز فراهم خواهد شد. البته اجرای این پیشنهاد نیازمند بررسی بیشتر و طی مراحل قانونی مربوط است. صیدی با اشاره به موضوع کارمزد تأمین مالی جمعی گفت: با ضرورت بازنگری در ساختار کارمزدها موافقم، زیرا ارقام ثابت تعیین‌شده در گذشته با توجه به تغییر شرایط اقتصادی، نیازمند بررسی مجدد هستند. رییس سازمان بورس با اشاره به موضوع توکن‌سازی دارایی‌ها اعلام کرد: درباره مزایا، ویژگی‌ها و ارکان توکن‌سازی بحث‌های نظری گسترده‌ای انجام شـده و ابعاد مفهومی آن تا حد زیادی شـناخته شـده، اما این موضوع هنوز نتوانسته به شکل گسترده و عملیاتی در بازار سرمایه توسعه پیدا کند. او افزود: یکی از مشـکلات موجود این است که هنوز نتوانسته‌ایم تعریف عملیاتی مناسبی برای اجرای گسترده توکن‌سازی ارایه کنیم و ظرفیت‌های اجرایی آن را به‌طور کامل به کار بگیریم. صیدی با بیـان اینکه برخی فعالیت‌ها در زمینه توکن‌سازی در کشور در حال انجام است، گفت: این اقدامات رصد می‌شود و ارزشمند است، اما برای آنکه توکن‌سازی از اقدامات محدود فراتر برود و در مقیاس گسـترده اجرا شود، نیازمند همفکری و همکاری بیشتر با متخصصان و فعالان این حوزه هستیم. رییس سازمان بورس تأکید کرد: توسعه کاربرد عملی توکن‌سازی از موضوعاتی است که بازار سرمایه برای پیشبرد آن به همکاری فعالان فناوری و اقتصاد دیجیتال نیاز دارد.

بازنگری در مفاهیم سنتی پذیرش و تامین مالی شرکت

صیدی با اشاره به تحولاتی که اقتصاد دیجیتال در شیوه فعالیت کسـب‌وکارها ایجاد کرده اسـت، گفت: اقتصاد دیجیتال بسیاری از مفاهیم سنتی را تغییر داده و شیوه‌های جدیدی از فعالیت اقتصادی را به رسمیت شناسانده است. او افزود: برای مثال، در گذشته اشتغال معمولاً با حضور در یک محل کار مشخص تعریف می‌شد، اما امروزه دورکاری و فعالیت فریلنسری به شیوه‌های پذیرفته‌شده فعالیت اقتصادی تبدیل شده‌اند. رییس سازمان بورس ادامه داد: همان‌طور که اقتصاد دیجیتال موجب تغییر مفهوم سنتی اشتغال شده است، لازم است در حوزه پذیرش شرکت‌ها و تأمین مالی آنها نیز برخی مفاهیم و شیوه‌های سنتی مورد بازنگری قرار گیرد. صیدی بـا تأکید بر ضرورت طراحی سازوکارهای متناسب با ماهیت شرکت‌های نوآور گفت: برای توسعه اقتصاد دیجیتال در بازار سرمایه باید درباره شـیوه‌های جدید پذیرش و تأمین مالی این شـرکت‌ها همفکری کنیم و راهکارهای متناسب با ویژگی‌های آنها ارایه دهیم. او افزود: ظرفیت بازار سـرمایه برای توسـعه اقتصاد دیجیتال بسـیار بالاست و با همکاری فعالان این ۲ حوزه می‌توان زمینه تأمین مالی بیشتر و بزرگ‌تر شدن شرکت‌های فناوری را فراهم کرد.

کارآمدی نظام مالی در گرو زیرساخت‌های فناوری

رییس سـازمان بورس در بخش پایانی سـخنان خود با تأکید بر ارتباط رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری و فناوری گفت: مساله اصلی اقتصاد کشورها رشد اقتصادی است و تحقق رشـد اقتصادی بدون سرمایه‌گذاری امکان‌پذیر نیست. صیدی افزود: سـرمایه‌گذاری به وجود یک نظام مالی کارآمد وابسته است، نظامی که بتواند منابع مالی را تجهیز و به سـمت پروژه‌های بزرگ و فعالیت‌های مولد هدایت کند. او ادامه داد: در گذشـته کارآمدی نظام مالی عمدتاً براسـاس توانایی آن در جـذب و تخصیص منابع سنجیده می‌شد، اما امروزه این کارآمدی به‌شدت به کیفیت زیرساخت‌های فناوری و امکانات دیجیتال وابسته شده است. رییس سازمان بورس تأکید کرد: بدون بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و زیرساخت‌های دیجیتال، دیگر نمی‌توان نظام مالی کارآمدی داشت. حجت‌الله صیدی گفت: اگر خواهان گسترش بازار سرمایه هستیم، باید به موفقیت و کارآمدی بیشتر اقتصاد دیجیتال کمک کنیم. در مقابل، اگر شرکت‌های فعال در اقتصاد دیجیتال نیز بخواهند رشد کنند و چندبرابر اندازه فعلی خود توسعه یابند، لازم است از ظرفیت‌های بازار سرمایه بهره ببرند.

اخبار

گامی تازه در تسهیل فعالیت سبدگردان‌ها

معاون نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار از فراهم‌شدن زیرسـاخت الکترونیک پذیرش سـرمایه‌گذاران و تبادل اطلاعات بـرای دریافت کد اختصاصی سـبدگردانی (PRX) خبر داد؛ اقدامی که با حذف فرآیندهای کاغذی و تکراری، زمینه تسهیل فعالیت شـرکت‌های سـبدگردان و توسعه خدمات مدیریت دارایی را فراهم کرده است. علی نیازی گفت: یکی از مطالبات اصلی شرکت‌های سبدگردان، حذف فرآیندهای کاغذی و زمان‌بر پذیرش مشتریان و دریافت کد سبدگردانی اختصاصی بود. تا پیش از این، مراحل مختلفی از جمله انعقاد قرارداد، ثبت و تبادل اطلاعات و دریافت کد PRX مستلزم تهیه و تکمیل مدارک کاغذی و جابه‌جایی آنها و ورود تکراری اطلاعات بود؛ فرایندی که علاوه بر افزایش زمان و هزینه، احتمال بروز خطا را نیز بیشتر می‌کرد. عضو هیات‌مدیره و معاون نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: با توسعه زیرساخت‌های الکترونیک، اکنون این امکان فراهم شده اسـت که اطلاعات و مدارک سرمایه‌گذاران به‌صورت الکترونیک دریافت شـود، قراردادهای سـبدگردانی به‌صورت الکترونیک منعقد و درخواست صدور کد PRX بدون تبادل فیزیکی مدارک به سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار ارسال شود. همچنین زیرساخت استفاده از اطلاعات الکترونیک در فرآیندهای مرتبط با کارگزاری‌ها فراهم شده است. این فرآیند با همکاری چند شرکت نرم‌افزاری با موفقیت آزمایش شـده و امکان استفاده شرکت‌های سبدگردان نیز فراهم است. نیازی درباره مراحل تکمیلی این خدمت توضیح داد: در روال فعلی، کد PRX پس از انجام کنترل‌های لازم در روز کاری بعد صادر می‌شود و تکمیل خودکارسازی فرآیند صدور کد و دریافت کد معاملات آنلاین از کارگزاری‌ها نیز در دست پیگیری است. معاون نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس با تأکید بر ضرورت کاهش موانع فعالیت نهادهای مالی گفت: توسعه نهادهای مالی صرفاً به معنای افزایش تعداد آنها یا صدور مجوزهای جدید نیست؛ بخش مهمی از توسعه، باز کردن گره‌های اجرایی، حذف فرایندهای غیرضروری و کاهش هزینه ارایه خدمات است. گاهی رفع یک مانع اداری می‌تواند تأثیر بیشتری از ایجاد یک ابزار جدید بر کیفیت خدمات و دسترسی سرمایه‌گذاران داشته باشد. او با اشاره به تعامل مستمر سازمان بورس با فعالان صنعت گفت: تلاش می‌کنیم از طریق ارتباط منظم با نهادهای مالی، از جمله در قالب نشست‌های «فصل مشترک؛ نهاد و ناظر»، مسائل و مطالبات واقعی آنها را شناسـایی و تا رسیدن به نتیجه پیگیری کنیم. حذف فرآیندهای کاغذی دریافت کد سبدگردانی نیز یکی از مطالباتی بود که در همین نشست‌ها مطرح شد و خوشبختانه با همکاری سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار، شرکت‌های سبدگردان و شرکت‌های نرم‌افزاری، امروز شاهد تحقق بخش مهمی از آن هستیم.

تایر گران شد کدام صندوق‌ها سود می‌برند؟

نبض بورس | انتشار خبر افزایش نرخ تایر، نگاه‌ها را به سهام تولیدکنندگان این محصول برگردانده است، اما اگر واحد صندوق سرمایه‌گذاری دارید، شاید سوال مهم‌تری برایتان پیش بیاید: آیا صندوق شما هم سهام تایرسازان را خریده است؟ بررسی پرتفوی پایان مهر نشان می‌دهد پکویر در سبد کوانتوم و بذر حضور داشته و پکرمان در دارایی‌های دوایکس، سهامدار، ویستا و ثمین دیده شده است. گزارش‌های رسمی درسا، همسنگ، فرصت و دارا نیز حضور پیزد و پتایر را در سبد این صندوق‌ها تأیید می‌کنند. وزن این سهم‌ها در همه صندوق‌ها یکسان نیست. در این گزارش، پنج نماد پارتا، پکرمان، پکویر، پیزد و پتایر بررسی شده‌اند. مبنای اطلاعات، پرتفوی پایان مهر ۱۴۰۵ است. طبق گزارشات منتشر شده از افشاهای ۲۷ آبان ۱۴۰۵، پکویر از افزایش میانگین ۳۳ درصدی نرخ تایر رادیال سواری خبر داده است. پیزد و پارتا نیز افزایش میانگین ۳۰ درصدی نرخ محصولات مشمول را اعلام کرده‌اند. درباره پتایـر، از افزایش ۳۰ درصدی نرخ و توضیح سازوکار تازه قیمت‌گذاری گزارش داده اسـت. اما درباره پکرمان باید یک تفاوت مهم را در نظر گرفت. این شـرکت در اطلاعیه ۲۶ آبان، درباره تغییر سازوکار قیمت‌گذاری تایر سواری توضیح داده و طبق گزارش کدال با توجه به افزایش هزینه‌های ارزی و بهای تمام‌شده، انتظار ندارد این تصمیم به‌تنهایی اثر با اهمیتی بر سـودآوری بگذارد. پس نمی‌توان افزایش نرخ سایر تایرسازان را بدون سند به پکرمان هم نسبت داد. نکته جالب اینجاست که سرمایه‌گذاری ریالی بیشتر، همیشه به معنای سهم بیشتر در سبد نیست. دوایکس حدود ۹۲،۴۱ میلیارد تومان پکرمان داشته، اما وزن آن فقط ۰،۷۵ درصد بوده است. در مقابل، ارزش موقعیت پکرمان در سـهامدار ۸،۱۱ میلیارد تومان بوده، ولی وزن آن به ۳،۱۸ درصد می‌رسیده است. از نظر تعداد سهام پکویر، بذر جلوتر بوده است. این صندوق حدود ۱۶۴،۶ میلیون سـهم پکویر به ارزش ۵۶،۸۲ میلیارد تومان داشـته است. کوانتوم در مقابل، حدود ۴۸،۸ میلیون سهم در اختیار داشته، اما وزن این سهم در سبدش ۳،۴۲ درصد بوده؛ بیشـتر از وزن ۲،۳۸ درصدی آن در بذر. ماجرای کوانتوم به سهام عادی محدود نمی‌شود. این صندوق ۷۵،۹۸۵،۴۵۲ حق تقدم پکویر نیز داشـته که خالص ارزش فروش آنها حدود ۱۶،۴۱ میلیارد تومان و وزن‌شان ۳،۳۳ درصد بوده اسـت. با احتساب سهام و حق تقدم، وزن کل موقعیت پکویر در کوانتـوم به ۶،۷۵ درصد و ارزش آن به حدود ۳۳،۲۶ میلیارد تومان می‌رسـیده است. این رقم را نباید با وزن سهام عادی پکویر اشتباه گرفت. در بذر اما داستان فرق می‌کند. این صندوق طی مهر تقریباً همه حق تقدم‌های پکویر را فروخته و فقط ۹ عدد در پایان دوره نگه داشته، در حالی که سهام عادی را حفظ کرده است. دوایکس، سهامدار، ویستا و ثمین در پایان مهر سهام پکرمان داشتند. دوایکس با حدود ۱۱۳،۴ میلیون سهم، بیشترین تعداد را میان این چهار صندوق داشت؛ سپس ثمین با ۲۲ میلیون، سهامدار با حدود ۱۰ میلیون و ویسـتا با حدود ۶،۳ میلیون سهم قرار داشـتند. گزارش‌های ماهانه می‌گویند هر چهار صندوق در مهر خریدار پکرمان بوده‌اند. وضعیت ثمین جالب‌تر است: موجودی پکرمان این صندوق در ابتدای دوره صفر بوده، اما با خرید ۲۲ میلیون سـهم وارد آن شده است. ثمین در همان دوره تمام سهام و حق تقدم پکویر را فروخته؛ بنابراین در پایان مهر باید آن را سهامدار پکرمان دانست، نه دارنده پکویر. منبع ارقام این جدول، گزارش‌های رسـمی پرتفوی پایان مهر چهار صندوق است. درسا ۴،۴۷۴،۴۷۹ سهم پتایر داشت. همسنگ ۷۰ میلیون سهم پتایر و ۴۱،۸۸۴،۱۷۶ سهم پکویر را در اختیار داشت. مجموع وزن این دو سهم در همسنگ، پیش از گرد کردن، حدود ۱،۱۵ درصد و خالص ارزش فروش آنها حدود ۳۵،۲۵ میلیارد تومان بود.